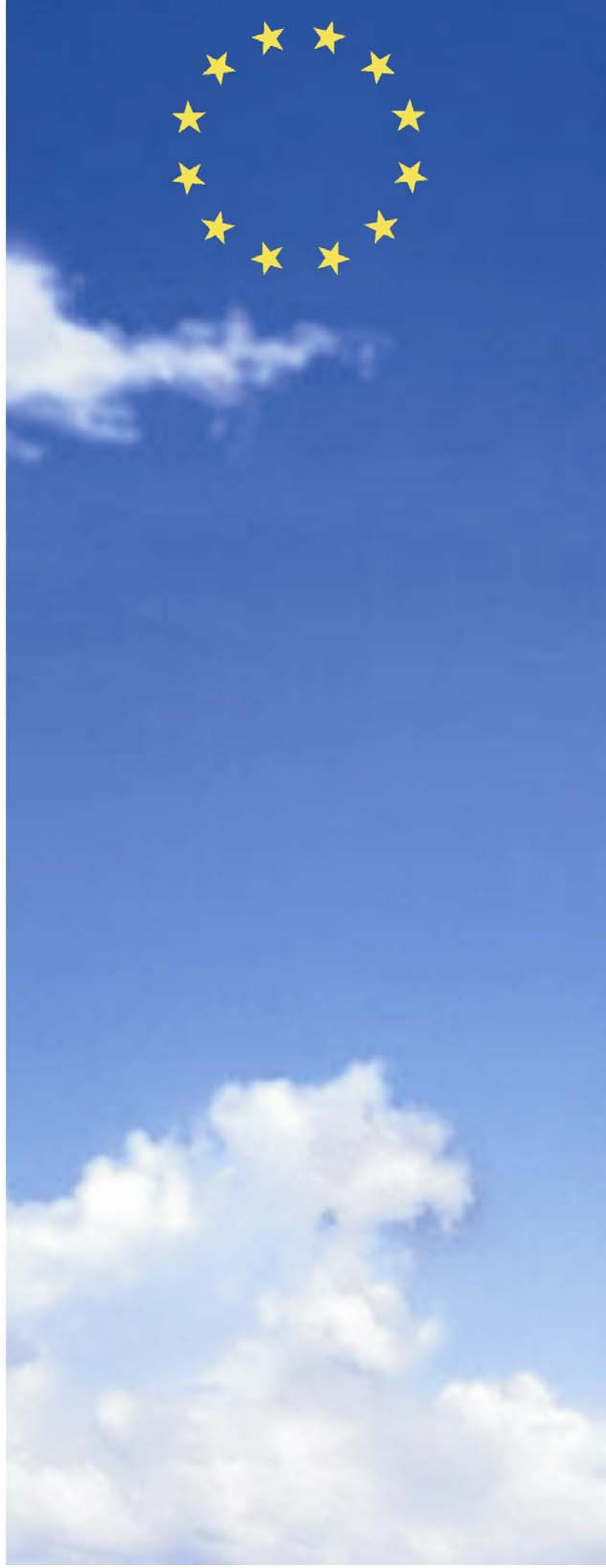

LUKA JURI

→ **Vizija**

Slovenije
Evrope
Prihodnosti

»Evropa so sanje, Evropa je projekt. So sanje bolj svobodnega, bolj pravičnega in bolj združenega sveta. Gre za projekt, katerega želimo, dan za dnem, spremeniti v realnost. Zavedujoči se naše zgodovine, gledamo na svet s svobodno mislijo, z ambicijo, da ponovno postanemo tvorci naše sedanjosti.«

Romano Prodi, predsednik Evropske komisije

IZZIVI 21. STOLETJA	4
GLOBALIZACIJA.....	4
TEHNOLOŠKE INOVACIJE.....	4
DEMOGRAFSKI RAZVOJ.....	5
POMANJKLJIVO VAROVANJE OKOLJA.....	5
TEŽAVE SODOBNE DRUŽBE.....	5
RAZLIKA MED JUGOM IN SEVEROM SVETA	6
ČEDALJE VEČJA SOCIALNA IZKLJUČENOST.....	6
MOČ ZDRUŽENE EVROPE	6
NAŠE VREDNOTE	7
SVOBODA	7
MIR.....	8
DEMOKRACIJA	8
ENAKOPRAVNOST IN SOLIDARNOST.....	9
OKOLJE.....	10
NAŠA SOCIALDEMOKRATSKA VIZIJA IN NJENO UDEJANJANJE	10
DEMOKRACIJA, PARTICIPACIJA, INFORMIRANJE.....	10
ZA RESNIČNO ENAKOPRAVNOST MED SPOLOMA.....	11
GOSPODARSKI RAZVOJ JE TEMELJNI POGOJ ZA DOSEGO SOCIALNE ENAKOSTI.....	12
IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST, INOVACIJE.....	12
SVOBODEN TRG, KONKURENČNOST IN JASNA VLOGA DRŽAVE.....	13
SOCIALNA DRŽAVA IN BOJ PROTI EKONOMSKI IN SOCIALNI IZKLJUČENOSTI	13
SOLIDARNOST, TEMELJ USPEŠNE DRUŽBE.....	15
PRISELJEVANJE, INTEGRACIJA IN EVROPSKO DRŽAVLJANSTVO	15
PRAVNA DRŽAVA IN VARNOST	16
VLAGATI V OKOLJE POMENI VLAGATI V PRIHODNOST	17
POLITIKA MIRU JE POLITIKA EVROPE.....	18
EVROPSKA UNIJA – DEMOKRATIČNA IN FEDERALNA.....	20
SOCIALNA DEMOKRACIJA, VODILNA SILA EVROPSKEGA RAZVOJA	21

IZZIVI 21. STOLETJA

Zgodovina pozna trenutke, ko morajo narodi sprejeti pomembne odločitve. Za nas, prebivalke in prebivalce Evrope, je ta trenutek tu. Odločiti se moramo, ali želimo prepustiti prihodnost sveta drugim ali pa želimo spet zasesti pomembno mesto v svetu. Mesto, ki ga sprejemamo vpričo svoje zgodovine. In mesto, ki si želimo zaradi svojih idealov.

Pred nami je vrsta izzivov, na katere moramo najti odgovore, če želimo ostati sooblikovalke in sooblikovalci naše sedanosti in naše prihodnosti. Svet se čedalje hitreje spreminja, kar pomeni, da je čedalje več priložnosti, ki jih ne smemo izgubiti. In če želimo te priložnosti spremeniti v uspehe, moramo biti dovolj ambiciozni, da svoje ideale in svoje vrednote spremenimo v vizijo in da to vizijo nato spremenimo v politično pot.

GLOBALIZACIJA

Informacijska revolucija in velik napredek na področju prometa spreminjajo svet s posledicami, podobnimi tistim ob "odkritju" Amerike. Svet je postal večji, a prav tako manjši. Večji zato, ker ni več meja pri gibanju blaga, storitev, ljudi, idej, slik, informacij. Manjši pa zato, ker se nič več ne zgodi, brez da bi imelo posledice za življenje ali vesti vseh nas.

Države Evrope so premajhne, da bi lahko same zagotavljale varnost in blaginjo svojim državljanom in državljanom, zato se bomo morali odločiti, ali želimo nadaljevati na poti razdeljenosti, torej na poti, ki ni več v koraku s časom, ali pa bomo združili naše moči v višji, močnejši in sodobnejši združbi. Takšni, kot je Evropska unija.

Tako države, pa tudi podjetja, sleherni državljanke in sleherni državljan, se bomo morali odločiti, ali se zapreti vsak in vsaka v svojo državo, v svoje mesto, v svoj kraj, ali pa se odpreti priložnostim in izzivom združene Evrope.

Odločitev, ali želimo živeti bolje, pomeni odločiti se za bolj socialno in bolj združeno Evropo, ki bo s svojim modelom solidarnosti, demokracije in strpnosti znala prispevati k boljšemu svetu.

Prav zato potrebujemo evropski pristop in prav zato, **je vizija Evrope vizija Slovenije** in obratno. V Sloveniji in drugje v Evropi moramo doumeti, da **v Evropski uniji ni veliki in malih držav, ampak da so vse majhne, ko so razdeljene in vse velike, ko delujejo skupaj in složno.**

TEHNOLOŠKE INOVACIJE

Tehnološke inovacije in informacijska revolucija spreminjajo način življenja vseh nas, krajšajo razdaljo in spodbujajo razvoj.

Na tem področju Evropa hudo zaostaja pred ZDA, ki svojo gospodarsko uspešnost čedalje bolj gradi prav na novih tehnologijah. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da ob ZDA obstaja čedalje močnejša konkurenca tudi s strani Kitajske in Indije, ki temelji na poceni delovni sili in hkrati visoki sposobnosti sprejemanja in integriranja novih tehnologij v svojo družbo.

DEMOGRAFSKI RAZVOJ

V Evropi živimo vedno dlje, hkrati pa je med nami tudi čedalje manj otrok. Če se ne bomo pravočasno odločili za prave rešitve, bomo živeli v manj številčni in starejši Evropi.

Nujno je, da uvedemo **nove politike na področju družine, dela, socialne in pokojninske varnosti, izobraževanja, javnih vlaganj in priseljevanja**. Zadovoljiti se s tem, da tako pomembno vprašanje pustimo prihodnjim generacijam, ali da problem rešimo le s kratkoročnimi ukrepi omejevanja pokojninskih pravic, je neodgovorno dejanje, ki napoveduje neuspeh.

POMANJKLJIVO VAROVANJE OKOLJA

Svet se spreminja pred našimi očmi. Brez spoštovanja do omejenih naravnih dobrin izkoriščamo našo vodo, našo zemljo, naš zrak in našo energijo. Brez spoštovanja uničujemo lepote Evrope, ki nam ponuja čudovito naravo in stoletja človeškega in umetniškega truda.

Če želimo ohraniti neizmerno bogastvo naše evropske domovine, mora varovanje okolja postati priotiteta na vseh nivojih.

Vsaka generacija mora zapustiti naslednji možnost, da živi boljše življenje. Brez skrbi za naš ekosistem ne bomo kos tej osnovni dolžnosti človeštva.

TEŽAVE SODOBNE DRUŽBE

Sodobne demokracije se pri marsičem le stežka kosajo z izzivi sodobne družbe.

Z vedno večjimi težavami se soočajo z zahtevami interesnih skupin, z vedno večjimi težavami se upirajo težnjam omejenih interesov, ki želijo medijem odvzeti osnovno vlogo nadzora nad izvajanjem politične moči in jih želijo spremeniti v sredstvo za usmerjanje in vodenje politike in celotne družbe. S čedalje večjimi težavami odgovarjajo na potrebe državljanek in državljanov, ki želijo sodelovati v političnem in družbenem življenju in katerim **volitve vsake toliko časa niso več dovolj**.

RAZLIKA MED JUGOM IN SEVEROM SVETA

Socialdemokratke in socialdemokrati ne moremo ostati brez odgovora in rešitev pred čedalje večjimi razlikami med Jugom in Severom sveta, pred groznimi pogoji, pod katerimi živi večina človeštva, pred dejstvom, da **se te razlike večajo**. Ne moremo prezreti čedalje bolj številčnega priseljevanja, kjer se več in več ljudi, ki so doma ostali brez upa za boljše življenje ali celo za preživetje, poda na pogosto tudi z življenjem tvegano pot proti bolj bogatim državam. Ne moremo, ne smemo sprevideti pomembnega signala, ki ga nam dajejo najbolj revne države na svetu, ko čedalje bolj odločno branijo svoje že močno omejene gospodarske interese.

ČEDALJE VEČJA SOCIALNA IZKLJUČENOST

Ne smemo pozabiti, da se čedalje večje razlike pojavljajo tudi v Evropi ali drugih bogatih delih sveta. Socialna država iz dneva v dan huje šepa, divja konkurenca med slehernimi posameznicami in posamezniki razjeda temeljno vrednoto solidarnosti, več in več ljudi je preprosto izključenih iz življenja sodobne družbe.

MOČ ZDRUŽENE EVROPE

Ni lahko odgovoriti na te in še druge izzive sodobnega sveta. Res je, da **je težav toliko, kolikor je priložnosti, ki se odpirajo ob tehnoloških in znanstvenih pridobitvah, ob ukinjanju pregrad k mednarodni izmenjavi in svobodnemu gibanju ter ob počasnem, a gotovem širjenju demokracije v svetu.** Mi, prebivalke in prebivalci Evrope, imamo spričo naše zgodovine, kulture in raznolikosti neprekosljive sposobnosti, da te priložnosti izkoristimo.

Evropa je ena od največjih gospodarskih sil, s skoraj pol milijardnim prebivalstvom pa predstavlja trg, ki bo kmalu postal dvakrat večji od severnoameriškega. Imamo skupno močno valuto, evro, ki na mednarodnih finančnih trgih uspešno nadomešča dolar. Imamo mrežo srednjih in majhnih podjetij katero nam ostali svet zavida. Dokazali smo, od letalske industrije do dosežkov na področju mobilne telefonije, da se znamo postaviti na sam svetovni vrh. V petdesetih letih gradnje skupne evropske domovine smo razvili politične in družbene izkušnje, ki so nam omogočile razširiti Evropsko unijo z začetnih šest na sedanjih petindvajset, v bližnji prihodnosti pa na trideset in več članic. **Evropska unija nedvomno predstavlja najbolj uspešen projekt razvijanja naddržavnih demokratičnih institucij.**

V naših državah, v naših narodih, v naših regijah, v naših mestih in vaseh imamo bogastvo kulture, zgodovine in tradicije, kakršnih ni nikjer na tem svetu.

NAŠE VREDNOTE

SVOBODA

Če znamo naštetih izzive novega stoletja, smo torej sposobni zarisati tudi našo vizijo sodobne Evrope? Smo torej sposobni in pripravljeni jasno zapisati naše vrednote, katere dan za dnem želimo udejanjati preko politike, znotraj in izven evropskih meja? Gre za vprašanje doslednosti, kar dolgujemo ne samo nam, ampak preteklosti in prihodnosti te velike evropske zgodbe.

Čeprav je bilo gospodarstvo tisti skupni imenovalec, ki je prvi združil posamezne evropske države, ni dvoma, da je za tem stal politični projekt, katerega so vodile vrednote miru, demokracije in svobode.

Združiti upravljanje premoga in jekla je v petdesetih letih pomenilo odvzeti posameznim državam upravljanje nad viri, ki so v vojni predstavljali osnovni predpogoj za vzdrževanje vojske. Kasneje, je odločitev o združitvi evropskega trga pomenila predvsem želja po skupni prihodnosti tistih evropskih narodov. Po padcu Berlinskega zidu, je projekt skupne evropske valute, evra, pomenil prepričanje, da je potrebno pospešiti in utrditi proces združevanja celine ne več samo na gospodarskem nivoju.

Nobena od teh odločitev ne more biti le rezultat toge ekonomske računice. Monnet, Schuman, Adenauer, De Gasperi, kasneje Mitterand in Kohl, danes pa nove evropske vizionarke in vizionarji uresničujejo politični in zgodivinski projekt, ki nima resne alternative.

Projekt, ki temelji na jasno določenih vrednotah, med katerimi je prva svoboda. **Svoboda kot možnost, da lahko sleherna posameznica in sleherni posameznik gradi svojo prihodnost in svoje življenje, to pa v družbi, ki bo vsem omogočala ne samo enake možnosti, ampak tudi čimbolj enak dostop do osnovnih materialnih in intelektualnih virov.** Svoboda, ki pomeni možnost samostojnega življenja, zaposlitve, ustvarjanja družine, hkrati pa tudi svoboda življenja v družbi, ki zna ceniti potencial posameznice in posameznika ne glede na to, ali je katoličanka ali musliman, lezbijka ali biseksualec, športnica ali invalid. Svoboda, ki pomeni možnost sobivanja z okoljem in uživanja v bogastvu narave, brez da bi slednja morala iz dneva v dan postajati izključna domena muzejev in dokumentarnih filmov.

Svoboda uživanja političnih in človekovih pravic je predpogoj za uživanje socialnih pravic in razvijanje sleherne osebnosti. Politične in človekove pravice nimajo cene in država jih mora v vsakem trenutku najbolj skrbno varovati.

Samo ob zagotovljenem dostopu do javnih dobrin, kot so izobraževanje, zdravstvo, sodstvo in varnost, sta individualna samoiniciativnost in podjetništvo res mogoča. Le življenje v družbi, ki ob tem ne pozabi tudi na aktivno

varovanje svojega okolja in na iskreno podpiranje razvoja Juga sveta je življenje, ki ponuja perspektivo in trajnostni razvoj.

MIR

Evropa svobode in Evropa temeljnih pravic je pravzaprav Evropa miru. Vojna je namreč skupek vsega slabega. Po II. svetovni vojni in po holokavstu je bilo **strmenje po združeni Evropi** predvsem **strmenje po miru**.

Mir med državami in narodi, ki so se še pred šestdesetimi leti medsebojno ubijali, je danes največji dosežek projekta, imenovanega Evropska unija.

Iskanje miru ostaja temelj evropskega projekta, mir in razumno sobivanje med narodi in ljudmi pa je odločitev, za katero smo v Evropi že uspešno dokazali, da je možna. Vojna je izginila iz niza političnih alternativ, ki jih imajo evropski narodi na razpolago za uveljavljanje svojih interesov.

To še vedno ne pomeni, da strmenje po miru in njegovo utrjevanje ni več aktualno. Prav nasprotno. »Nikoli več vojne!«, je bila vizija ljudi, ki so evropske sanje spremenili v realnost in **tudi danes strmenje po miru nikakor ni le politično všečno dejanje**. Dovolj je, da pomislimo na dogodke, ki so se pred še nekaj let dogajali v Srbiji, na Kosovu, v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in nenazadnje tudi v Sloveniji. Dovolj je, da pomislimo, kaj se še vedno dogaja pred evropskimi vrati. V Iraku, v Izraelu in Palestini, v Čečeniji in Sudanu.

Ideja o miru je v današnjem globaliziranem svetu toliko bolj pomembna in živa. Živa je v srcih evropskih narodov, kar je dokazalo desetine, stotine tisoč ljudi, ki so napolnili evropske ulice in pokazali svoje nasprotovanje vojni v Iraku.

DEMOKRACIJA

Evropa svobode je Evropa demokracije, kajti svoboda ni možna brez demokracije.

Prav zaradi tega je pomembno razpravljati o demokraciji tudi v Evropi, čeprav se nam zdi, da je že postala del našega vsakdanjega. Demokracija ni nagrada, katero se osvoji enkrat za vselej, **demokracija je vsakodnevna pridobitev, ki jo je potrebno stalno nadgrajevati**, saj jo lahko drugače izgubimo.

V nekaterih družbah, so ljudje navajeni sprejeti neenakost in socialno izključenost kot naravno posledico vsakdanje tekmovalnosti med posameznicami in posamezniki, kot stranski učinek razvoja in rasti družbe. Drugje je celo samoumevno, da je del družbe izključen iz demokratičnega življenja.

Evropa tako urejene družbe ne sprejema, saj temelji na vrednotah, ki so se razvile skozi zgodovino, skozi napake in pridobitve naših narodov.

Evropa, ki si je želimo, potrebuje aktivno družbo. Samo družba, kjer so **vse njene posameznice in posamezniki vključeni v demokratični proces**, je lahko družba, ki temelji na živi in razvijajoči se demokraciji.

ENAKOPRAVNOST IN SOLIDARNOST

Samo družba, ki zna zagotoviti enakopravnost in ne samo enakih možnosti, ampak tudi enak dostop do materialnih in intelektualnih virov je družba, ki lahko zagotovi pravo svobodo. To je bilo vodilo Evrope zadnjih šestdesetih let in to mora biti vodilo prihodnosti.

Uspešna je lahko samo tista Evropa, ki zna zagotoviti rast in delovna mesta. Zato so idejni vodje Evropske unije želeli združeno Evropo. Ker so razumeli, da lahko skupni trg zagotovi večjo rast in več blaginje. So pa želeli tudi Evropo, ki bo znala to **blaginjo razporediti med ljudi**, zato je razvoj Evrope temeljil na razvoju evropskega socialnega modela.

Petdeset let od začetka skupne evropske poti je strmenje po družbi socialne enakosti toliko bolj pomembno. Socialni dosežki držav, ki so po II. svetovni vojni prehajale iz pretežno kmečkih v pretežno industrijska gospodarstva, pa ne morejo več zadovoljivo merilo. Predvsem pa ne smemo prezreti dejstva, da je **čedalje več znakov, ki opozarjajo na izgubo celo teh socialnih dosežkov.**

Če primerjamo med seboj podatke o prerazporeditvi nacionalnega dohodka iz različnih obdobj, lahko ugotovimo, da je ekonomska enakost, po porastu, ki ga je doživela med sedemdesetimi in osemdesetimi leti, danes spet padla na nivo izpred tridesetimi leti. Stanje pa je toliko bolj zaskrbljujoče, če poleg ekonomske enakosti primerjamo tudi stanje na področju šolstva, zdravstva, enakopravnosti in varnosti, ki predstavljajo predpogoje za učinkovit razvoj sleherne posameznice in posameznika.

Ko se zgodi, da se razmerje med plačami v podjetjih ne spoštuje več, ker si ljudje na vodilni položajih nepojmljivo višajo dohodke, ko kdor dela v finančnem sektorju zasluži nešteto več od tistega, ki dela v proizvodnji ali celo od tistega, ki dela v znastvenem raziskovanju, ko se promovira bogastvo kot edini cilj v življenju, ko starši ne morejo zagotoviti njihovim otrokom boljšega življenja od tistega, ki so ga imeli sami – takrat pomeni, da nekaj, v socialnem sistemu naše družbe, ne deluje več.

Če želi Evropa biti zgodba o uspehu, mora temeljito spremeniti pot in popraviti te napake.

Nasprotujemo Evropi, ki je razdeljena med tiste, ki imajo in znajo, in tiste, ki nimajo in ne znajo. Nasprotujemo Evropi, ki je razdeljena na tiste, ki so uspeli, in na tiste, ki niso.

OKOLJE

Uspešna je le tista Evropa, ki uspešno varuje svoje okolje.

Obvarovanje naravnega bogastva, sonaravni razvoj, racionalna uporaba dobrin, ki nam jih ponuja ekosistem niso le vložba v našo prihodnost in dolžnost do generacij, ki pridejo za nami. Vse to je temeljni pogoj za bolj kakovostno življenje, temeljni pogoj za napredek nas kot posameznice in posamezniki in kot skupnost. Brez tega evropski projekt ne more biti uspešen projekt.

Obvarovana in čista mesta lažje privlačijo vlaganja, čiste gore, morja in gozdovi pa so vir bogastva, saj pritegnejo turizem. Siva, umazana in človeku neprijazna mestna središča odvrčajo ljudi in ne ponujajo kakovostnega življenja tako revnejšim kot tudi ne bogatim, zapuščena in propadajoča mestna obrobja pa so spodbuda za razvoj kriminala in apatije.

NAŠA SOCIALDEMOKRATSKA VIZIJA IN NJENO UDEJANJANJE

Poznamo izzive, imamo vrednote, sedaj pa moramo določiti konkretne odgovore konkretnim vprašanjem. Ni mogoče doseči vsega takoj, ni mogoče imeti čistega okolja in hkrati nobene omejitve pri porabi in onesnaževanju, ni mogoče imeti več socialne države in hkrati manjše davke, ni mogoče imeti Unijo, ki v svetu nastopa z enim glasom, hkrati pa v nedogled braniti nacionalne zunanje in obrambne politike, ni mogoče imeti boljše odnose z revnejši državami, hkrati pa zmanjšati pomoč za njihov razvoj.

Kdor to obljublja, obljublja nemogoče, ali pa namerno zavaja. In zavajajoče je tudi trditi, da za vse probleme obstaja le en odgovor in da vrednote in politične usmeritve ne pomenijo nič.

Za dosego socialdemokratske vizije, je potrebna dolgoročna politika, ki temelji na usklajenosti odločitev na lokalnem, regionalnem, nacionalnem in evropskem nivoju. Ne moremo namreč pričakovati, da bodo vse evropske težave rešene v Bruslju. Od zaposlovalne politike, do zdravstva, izobraževanja in znanosti, je usklajenost in dolgoročni pogled prvi pogoj za uspeh.

DEMOKRACIJA, PARTICIPACIJA, INFORMIRANJE

Evropske demokracije doživljajo težak trenutek. Prvi znak, ki kaže na to, je kriza tradicionalnih poti, preko katerih javnost sodeluje v političnem življenju, torej predvsem preko volitev in referendumov. Čedalje manjši odstotek udeležbe ljudi na volitvah in referendumih, politična apatija, nezaupanje v politične stranke, nastanek

protidemokratskih in ksenofobičnih gibanj, protesti proti mednarodnim organizacijam so znak, da demokracija potrebuje nov zagon.

Temu pričajo tudi drugi, spodbudni znaki, kot so demonstracije za mir, uspeh nevladnih organizacij, sprejemanje istospolno naravnanih ljudi, poudarjanje vrednot, kot so prijateljstvo in solidarnost.

Evropske demokracije doživljajo trenutek, ko čedalje bolj trpijo ojačeno vlogo sredstev javnega obveščanja, saj dovršen del politikov podlega šarmu kratkoročne medijske všečnosti, **a s tem pozablja na preudarnost vizije, ki sega v prihodnost.**

Sredstva javnega obveščanja, ki predstavljajo potreben element demokratičnega življenja, saj bedijo nad pravilnim in korektnim izvrševanjem politične moči, **se težko upirajo težnjam svojih lastnikom, da bi sami vodili in neposredno usmerjali politično življenje.**

Takšne spremembe zahtevajo posodobljeno demokracijo. Poleg klasičnih vzvodov participacije javnosti v političnem življenju, bo potrebno dati prostor drugim, sicer že obstoječim oblikam političnega življenja. Politične stranke ne morejo več delovati samo preko medijev in zborovanj, razviti morajo neposredni odnos z ljudmi in pri tem uporabljati nove tehnologije, ki so nam pri tem na voljo, hkrati pa priznati politično legitimnost tudi nevladnim organizacijam, organizirani in neorganizirani civilni družbi, gibanjem in spontanim oblikam političnega organiziranja.

Mediji morajo ostati samostojni, da pa ne bi podlegli težnjam njenim lastnikom, **morajo ostati pluralni**. In poleg zasebnih, ostaja izredno pomembna tudi vloga javnih medijev, katerim vodilo ne sme biti le čimvišja gledanost in poslovni uspeh, temveč demokratičnost in raznolikost mnenj tistih, ki jih tvorijo. Takšno pot je zarisal tudi Evropski parlament, kar dokazuje, da je ta prava pot za reševanje vprašanja evropskih dimenzij.

ZA RESNIČNO ENAKOPRAVNOST MED SPOLOMA

Pomembno in še nerešeno je vprašanje enakopravnosti obeh spolov. **Ženska je danes še vedno diskriminirana polovica družbe**, s tem pa vsi skupaj izgubljammo izjemen potencial, ki bi lahko močno prispeval k napredku vseh. Potencial, ki ga moramo vzpodbujati in promovirati tudi in predvsem v političnem življenju in to predvsem pri vodilnih položajih. Le polno in aktivno sodelovanje žensk na političnem, družbenem in gospodarskem področju in to tako na lokalni in regionalni ravni, kot na nacionalni in evropski je zagotovilo za dobro delovanje demokracije.

Zato podpiramo politiko, ki matere postavlja v enakovredni položaj z očeti, ženskam pa ponuja enake karijerne priložnosti kot moškim. Za to so **potrebne tudi politike, ki promovirajo pozitivno diskriminacijo**, saj je to pogosto edini način, s katerim se lahko razbije začarani krog zapostavljenosti.

GOSPODARSKI RAZVOJ JE TEMELJNI POGOJ ZA DOSEGO SOCIALNE ENAKOSTI

Če želimo doseči večjo ekonomsko in socialno enakost, moramo zastaviti gospodarski razvoj kot svoj prvi cilj. Ta seveda ne pomeni, sam po sebi, dosego ekonomske in nato tudi socialne enakosti. Izkušnje pa vendarle kažejo, da je bilo v letih, ko je bil razvoj močnejši, na primer v šestdesetih ali sedemdesetih prejšnjega stoletja, tudi zagotavljanje ekonomske in socialne enakosti lažje uresničljivo, medtem ko je gospodarska kriza osemdesetih in devetdesetih močno ogrozila takšno politiko.

Če je eden od najpomembnejših okoliščin, ki omogočajo ekonomsko in socialno enakost, dostop do službe, potem je eden od najpomembnejših ukrepov tisti, ki ustvarja delovna mesta.

Gospodarski razvoj mora postati temeljni cilj Evropske unije. Ne samo v besedah, ampak tudi v praksi. In če je glavni razlog za današnje težave nesposobnost evropskega gospodarstva, da uspešno odgovori na izzive globalizacije, potem je prvi cilj ustvariti konkurenčen in dinamičen ekonomski sistem, ki bo temeljil na kakovosti in inovativnosti. Za to pa je potrebno poudarjati izobraževanje, tako osnovno kot univerzitetno, tako mlajših kot starejših. Za to je potrebno poudarjati **evropsko znanost**.

Potrebujemo nova pravila, ki bodo spodbujala konkurenčnost, ki bodo spodbujala trajnostno izobraževanje, potrebujemo bolj elastični finančni trg in polno vključitev žensk in priseljencev v gospodarsko življenje.

IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST, INOVACIJE

Vložiti moramo več truda v razvijanje šolskega in izobraževalnega sistema ter ustanov, od vrtcev do univerz. Potrebujemo več vložb v znanost in raziskovanje. Ob tem se moramo zavedati, da konkurence ne predstavljajo samo ZDA. Kitajska in Indija imata številno prebivalstvo z ogromnim potencialom, nizko delovno silo in izjemno sposobnost prilagajanja novostim in spremembam.

Če želimo doseči boljši gospodarski razvoj, rešitev ni v zapiranju vase in zavračanju mednarodne konkurence – rešitev je v kakovosti in inovacijah.

Če pogledamo v našo zgodovino, lahko takoj najdemo izredne centre znanosti, od prve univerze v Bologni, do berlinske Humboldt Univerzitate do pariške Sorbone. Evropa potrebuje velike centre znanosti, ki bodo znali privlačiti znanstvenike in ti ne bodo več primorani iskati priložnosti za uveljavitev svojih potencialov na drugi strani Atlantika.

To pa ne pomeni, da želimo imeti več sredstev, zato da jih lahko trošimo neselektivno, zato da lahko ugodimo težnjam vsakega mesta po svoji univerzi. **Potrebujemo politiko, ki mora temeljiti na strateških potrebah Evrope, na njeni osnovi pa moramo snovati koherentne politike.**

Na področju znanosti in raziskovanja lahko Evropa naredi veliko. Od biotehnologij, do ekonomij, vezanih na vodik in na izkoriščanje drugih neomejenih in neonesnažujočih virov energije, do vesoljskih tehnologij, do telekomunikacij... Samo nekaj primerov, kako lahko Evropa, s preudarno in jasno začrtano strategijo ter racionalno uporabljenim denarjem, razvije lastno vrhunsko znanje in tehnologijo.

SVOBODEN TRG, KONKURENČNOST IN JASNA VLOGA DRŽAVE

Znanost in raziskovanje morata biti podprta s strani močnega gospodarstva.

Potrebujemo urejene javne finance in ne smemo se poslužiti javnega izposojanja za kritje tekoče potrošnje. Inflacija mora ostati nizka, saj so nam izkušnje pokazale, da visoka inflacija onemogoča razvoj in povečuje neenakost.

Moramo zagotavljati konkurenco, ob tem pa se zavedati, da **svoboden trg ni trg, ki je prepuščen samemu sebi**. Potrebno ga je namreč **stalno varovati pred sebičnimi interesi** tistih, ki v financah in gospodarstvu želijo oblikovati trg glede na njihove želje in potrebe. **Ne smemo prezreti grožnje, ki jo predstavlja korupcija** in zagotoviti neodvisne ustanove, ki bodo imele potrebne pristojnosti in sredstva, da se proti njej učinkovito borijo.

Moramo prekiniti z enoumjem, češ da je privatizacija potrebna vselej in povsod. Izkušnje zadnjih let so namreč dokazale, da **zasebni sektor ni vedno zagotovilo za dobre in poceni storitve, kar pa bi moral biti končni cilj**.

Prav tako moramo preseči še zadnje objektivne prepreke, ki ne dopuščajo, da bi popolnoma izkoristili ves potencial skupnega evropskega trga. Preseči moramo omejitve, ki zavirajo razvoj letalskega in železniškega prometa. Razviti moramo evropske koridorje ter tesne povezave med starimi in novimi članicami EU, tako da bodo naša podjetja res lahko izkoristila vse prednosti trga pol milijarde ljudi.

SOCIALNA DRŽAVA IN BOJ PROTI EKONOMSKI IN SOCIALNI IZKLJUČENOSTI

Gospodarska rast mora ponovno postati prvi gospodarski cilj Evropske unije zato, da lahko preko nje zagotovimo ekonomsko in socialno enakost. Vsekakor pa gospodarska rast ni dovolj. Za doseg obeh ciljev je potrebna strateško usmerjena politika.

Evropska unija je v Lizbonski strategiji že določila pot in, čeprav ne dovolj odločno, naredila prve korake. Ne glede na gospodarske težave, **je ob leta 1997 do danes Unija omogočila nastanek 5 milijonov novih delovnih mest** in

zmanjšala brezposelnost za kar 2 milijona. A ne glede na to, 40 milijon ljudi so v Evropski uniji še vedno brez zaposlitve.

Naš cilj je doseči polno zaposlenost tistih, ki zaposlitev iščejo, omogočiti bolj kakovostna delovna mesta in doživljensko izobraževanje. Gre za dosegljiv cilj, ki bo zvišal kakovost življenja tako v Evropski uniji, kot pri njenih sosedah.

Socialna država, ki smo jo zgradili v Evropi in je del naše kulture, predstavlja enega od temeljev ureditve naše družbe, saj je postala način, preko katerega oblikujemo odnose med ustanovami, med podjetji, med posamezniki. Prav zato mora socialna država ostati v korak s časom. Danes se namreč živi dlje, z razvojem družbe od petdesetih let prejšnjega stoletja do danes pa so se potrebe posameznic in posameznikov, starejših ljudi, mladih, delavk in delavcev, potrošnic in potrošnikov, temeljito spremenile.

Družinska politika je čedalje bolj neprimerna, saj se povečuje število družin s samo enim staršem, čedalje več je osamljenih ostarelih, vse več je moških in žensk, ki zaradi kariere morajo žrtvovati družino, se odločiti za enega ali celo nobenega otroka.

Srednja in poklicna izobrazba, ki je bila v času po II. svetovni vojni ključ za dostop do dobrega delovnega mesta, danes ne zadostuje več zahtevam trga, naše univerze pa izobražujejo ljudi, ki nato ostajajo brez službe ter niso sposobne se prilagajati spremembam, ki jih prinašajo novi poklici in nove tehnologije. **Brez sodobnih univerz Evropa ne bo zmogla zdržati pritiska mednarodne konkurence.**

Zdravstvo mora uspešno zadovoljiti potrebe starajoče se družbe. Starejše prebivalstvo pomeni več in daljši obstanki v bolnicah, pomeni več potrebe po strokovni pomoči družinam in po negi terminalnim bolnikom. Nihče ni bolj šibak od bolnika. **In prav z nivojem nudenega zdravstvenega varstva bo Evropa dokazala, ali ji je uspelo ostati socialno urejena družba.**

Pokojninski sistem, ki je pri posodabljanju socialne države pogosto edina tarča reform, mora biti prilagojen družbi, kjer se živi dlje, kar pa postavlja velik pritisk na zastarele sisteme financiranja pokojninske blagajne. Ne glede na nacionalne specifičnosti je pomembno, da **Evropa uvede sisteme, ki bodo omogočali lažji prehod iz aktivnega življenja v pokoj.** Med temi dvema obdobjema je potrebno uvesti oblike lažjega dela, ki bodo lahko tudi podaljšale obstanek posameznice in posameznika v službi, saj bo ta odgovarjala njegovim spreminjajočim se potrebam. Poleg legitimne pravice tistih, ki želijo uživati zasluženo pokojnino, je potrebno ustreči tudi željam tistim, ki bi radi delali dlje in tako podaljšali svoje aktivno življenje.

Vsi omenjeni ukrepi potrebujejo širok konsenz. Zato nobena reforma, zdravstvena, šolska ali pokojninska ne bo uspešna, če ne bo izpeljana **z dialogom s socialnimi partnerji.** To pomeni, da če želimo razviti sodobno družbo in tej

primerno socialno državo, moramo v dialog vključiti vse tega željne skupine, v prvi vrsti pa sindikalne organizacije. Te morajo biti močne, odprte za interese in potrebe vseh ter pripravljene se soočati z družbo, ki se nenehno spreminja.

SOLIDARNOST, TEMELJ USPEŠNE DRUŽBE

Tako kot za pokojninski sistem, tudi pri zaposlovanju ni mogoče predvideti in uveljaviti ene same evropske politike. **Ne glede na to, morajo biti ukrepi posameznih držav usmerjeni v spodbujanje dinamike rasti gospodarstva.** Zato ti ukrepi morajo varovati in podpirati delovko in delavca in ne zgolj delovnega mesta. Gre torej za ukrepe, ki morajo biti v skladu s potrebami trga in ne proti njim.

Tu gre poudariti zaskrbljujoče povečanje števila tistih, ki so se znašli vmes, med čedalje manjšo skupino redno zaposlenih in žal še preveliko skupino brezposelnih. Gre za vse tiste, predvsem mlade, ki živijo z negotovostjo pogodb za določen čas, z delom preko agencij, v sivi ekonomiji in tako nimajo zagotovil in varnosti za prihodnost, zaradi česa si je pogosto tudi sami ne morejo graditi, začenši z družino.

Politike zaposlovanja in varovanja zaposlenih ne smejo pozabiti niti na že omenjeno skupino ljudi, na tiste, ki so najbolj šibki. Gre za brezposelne, za neprimerno izobražene ali celo neizobražene, za invalide. Vsem tem moramo ponuditi izhod iz takšnega stanja, a ne z neperspektivnim dodeljevanjem socialne pomoči, ampak **z aktivnimi politikami usposabljanja**, ki jim ne bo omogočilo samo preživetja. Ki jim bo omogočilo kakovostno, samostojno ali vsaj delno samostojno življenje.

To seveda ne pomeni, da moramo ukiniti minimalni socialni standard. Ta ostaja pomemben, kot ostaja pomembna minimalna plača, katero je v načelu in dejanjih potrebno sprejeti na evropskem nivoju.

PRISELJEVANJE, INTEGRACIJA IN EVROPSKO DRŽAVLJANSTVO

Priseljevanje ima pogosto negativni prizvok, čeprav prinaša veliko pozitivnih učinkov in priložnosti.

Ne glede na to ne smemo prezreti, da je del priseljevanja tudi v rokah organiziranega kriminala in prav proti temu se je potrebno ostro boriti, saj se prav pri nezakonitem priseljevanju in trgovini z belim blagom zgodi največ trpljenja in smrti. Hkrati je potrebno, ter zadovoljiti njene potrebe. Slednja namreč se ne more odreči priseljevanju. **Ljudje, ki se odločijo za življenje v Evropi so ne samo dobrodošli, so potrebni**, saj pogosto prevzamejo tiste poklice, katere avtohtono prebivalstvo večinoma zavrača, hkrati pa tudi da doprinesejo novo znanje, dinamičnost in kulturno bogastvo.

Priseljevalno politiko je potrebno koordinirati na evropskem nivoju, saj nobena država ne more sama rešiti tega vprašanja, ki je v stalnem precepu med potrebami in predsodki družbe. Potrebujemo priseljevalno politiko, ki sloni na

realnih potrebah evropske družbe in evropskega gospodarstva ter politiko, ki spodbuja in ne omejuje vključevanja priseljene osebe v trg delovne sile. Potrebujemo politiko, ki bo v čim večji meri usklajena z državami, iz kateri priseljevanje izvira. Seveda, takšna politika mora vsebovati tudi pomoč tem državam, da bodo lahko zgradila lastno trdno gospodarstvo in dinamično družbo. To pa ne zato, da bi priseljevanje ustavili ampak zato, da bi to potekalo v **obe smeri**.

Potrebna je politika, ki bo omogočila boljšo integracijo priseljencev v družbi, v kateri živijo. Potrebno je vlagati v boljše življenske pogoje priseljenih družin in v njihovo izobraževanje, predvsem otrok. V vseh članicah Unije jim je potrebno priznati pasivno in aktivno volilno pravico na lokalnem nivoju, postopek za pridobitev državljanstva pa mora biti vmesna postaja na poti k integraciji – in ne asimilaciji – v novem okolju.

Hkrati je potrebno olajšati postopke za pridobivanje državljanstva tistim državljkam in državljanom Evropske unije, ki so se odločili za življenje v drugi državi EU od tiste, katere imajo prvotno državljanstvo. Praviloma imajo takšne posameznice in posamezniki visoko razvit “evropski čut” in potrebno jim je **zagotoviti ne samo sodelovanje na volitvah na lokalnem nivoju, ampak tudi na nacionalnem**. Če ne bomo šli v to smer, bo pojem “evropskega državljanstva” ostal le črka na papirju.

PRAVNA DRŽAVA IN VARNOST

Evropskim državljkam in državljanom moramo zagotoviti stabilno in jasno – razumljivo – pravno ureditev. Takšno, ki bo kos svoji temeljni nalogi – **braniti šibkejše**. Pravni sistem, v katerem se znajde le spretnejši ali premožnejši je propadel sistem, saj ne izpolnjuje omenjene temeljne naloge in ne opravičuje več niti svojega obstoja.

Potrebna so jasna, a predvsem razumljiva pravila. Potrebna je zaupanja vredna pravna država.

Evropska unija mora zagotoviti varnost pred grožnjami, ki pretijo državljkam in državljanom. Te niso zgolj socialne in ekonomske. Nekatero so v zadnjih letih postale še bolj nevarne, predvsem organizirani kriminal in terorizem, utrjuje pa se niz drugih groženj, kot je nasilje v družini, ki je postalo vidni problem sodobne družbe. V slednjem pa so žrtve spet predvsem šibkejši – otroci, ženske, starejši ljudje.

Ukrepe, s katerimi lahko ta cilj dosežemo, je Evropska unija že načrtala. Povsod in stalno zagotavljati skupne vrednote, kot so mir, demokracija, pravna država in človekove pravice, varovati mir in varnost na mednarodnem nivoju in spodbuditi mednarodno sodelovanje.

Preventivno preprečevanje konfliktov je temeljni pogoj, s katerim lahko uspešno uresničimo omenjene ukrepe. V tem okviru moramo poudariti gospodarsko sodelovanje in stabilizacijsko pomoč, hkrati pa dalje podpirati razoroževanje in boj proti razširjanju protičloveških min, malega orožja, lahkih balističnih raketnih sistemov,

kemičnega in biološkega orožja ter radioaktivnih snovi. **Tudi Slovenija je preko sklada za razminiranje dokazala, da ukrepi na tem področju zahtevajo preudarnost, a hkrati zagotavljajo uspeh.**

Če želimo enakopravno soodločati na globalnem nivoju, moramo biti kredibilni. Kredibilnost pa bo pri varnostnih vprašanjih možna le, če bo Evropska unija kredibilna tudi na vojaškem področju. Zato **moramo doseči razvoj Evropskih sil za hitro posredovanje**, ki naj bodo zmožne tako varovanja, kot vzpostavljanja miru, seveda v okviru OZN in s stalnim posvetovanjem z ostalimi mednarodnimi akterji.

VLAGATI V OKOLJE POMENI

VLAGATI V PRIHODNOST

Ob razpravi o gospodarski rasti, tema varovanja okolja zveni kot nezaželjena prepreka. Če pa odmislimo kratkoročne težave in pogledamo dolgoročno ugotovimo, da zmanjšanje onesnaževanja, racionalna uporaba energijskih virov, zvišanje varnostnih standardov, omejevanje globalnega segrevanja, pomenijo **vlaganje v prihodnost**.

Čista voda, čisti zrak, kakovostna hrana – vse to so zagotovila za višje zdravje naših državljanek in državljanov, kar pa med drugim pomeni tudi nižje stroške zdravstvenega sistema. Zdrava narava, gosti gozdovi, predstavljajo najboljše zavarovanje proti naravnim nesrečam, pogostim požarom in katastrofalnim poplavam. Nenazadnje predstavlja varovanje okolja tudi pomembno gospodarsko panogo, ki zahteva visok tehnološki razvoj in odpira nova delovna mesta.

Evropa je najlepša dežela na svetu. Njena morja, gore, mesta, raznolikosti, ne poznajo primerjave. Nikjer drugje kakovost življenja ni tako visoka, kot v Evropi.

Vendar, prav ta lepa Evropa postaja iz dneva v dan grša. Tako njena narava, tako ruralna, kot urbana okolja, tako naše plaže, kot predvsem naša predmestja, ponujajo iz dneva v dan nižjo kakovost življenja.

Zato se je potrebno odločiti, kako naprej. Ta je predvsem na ramenih ljudi, potrošnikov. Z njihovi odločitvami lahko namreč prepričajo proizvajalce, da se okolju prijazna usmeritev lahko izplača že na kratki rok. Za se pravilno odločiti, pa **morajo biti potrošniki pravilno obveščeni**. Zato je potrebna evropska ureditev, ki bo omogočila zanesljivo, primerljivo in razumljivo informiranje ljudi.

Edini dolgoročni razvoj je sonaravni razvoj. Gre za vprašanje globalne razsežnosti, zato ga v Evropi moramo obravnavati skupaj, globalno pa nastopati enotno in kredibilno. Boj proti onesnaževanju ozračja, za boljše upravljanje z odpadki, bolj racionalno izkoriščanje naravnih – in vodnih – virov, človeku in okolju prijazen urbani in industrijski razvoj ter s tem povezana pametna uporaba pesticidov je edina alternativa, ki bo človeštvu omogočila razvoj.

POLITIKA MIRU JE POLITIKA EVROPE

Politika miru, ki izhaja iz strateške usmeritve evropske mednarodne politike, odseva bistvo zgodovine naše celine. Naš prispevek k globalnemu miru mora izhajati namreč prav iz naših zgodovinskih izkušenj – sama Evropska unija, kot že omenjeno, izhaja iz želje do trajnega miru med narodi in med državami. Uspešnost politike miru je dobro vidna prav na Stari celini – petdeset let mirnega reševanja sporov je razširilo Unijo z začetnih šest na sedanjih petindvajset in na bodočih trideset ali več članic, omogočilo je skupno valute, sedaj pa omogoča tudi nastanek prve, skupne evropske ustave.

Evropska unija predstavlja primer najuspešnejšega projekta demokratičnega naddržavnega reševanja sporov in ni naključje, da nanjo gledajo kot uspešen model tako v Afriki, kot v Aziji in Južni Ameriki. Vzhodna Evropa je danes postala območje miru in stabilnosti in tudi Zahodni Balkan, po desetletju vojne in stotine tisoč mrtvih je to razumel in v skupno dobro vojno izključil iz niza možnih načinov reševanja mednarodnih vprašanj. To, kar se je zgodilo med Francijo in Nemčijo, se je zgodilo tudi med Italijo in Slovenijo in med Hrvaško in Srbijo. Zgodovina, uspešna zgodovina, se je ponovila.

Evropska unija mora na takšen način reševati tudi še odprta vprašanja s svojimi sedanjimi in bodočimi sosedomi. Tako pri vprašanju še nedorečenih meja, kot pri izvajanju delne suverenosti na morju v obliki eskluзивnih gospodarskih ali ribolovnih območij, mora Evropska unija nastopati enotno, kar bo spodbudilo hitrejšo dosego uspešnih dogovorov. **Tudi še odprta vprašanja med Slovenijo in Hrvaško bodo prej rešena, če se bo odgovore iskalo na evropski ravni.**

Tragedija v bivši Jugoslaviji nas je marsikaj naučila. Žalostna izkušna v Bosni in Hercegovini ter Kosovu, kjer so za ustavitve spopadov zaslužne – priznajmo si – predvsem ZDA, sta Evropo veliko naučili in danes so rezultati že vidni v delovanju sil Evropske unije tako v Bosni in Hercegovini, kot v Makedoniji. **Od Baltika do Balkanov, Evropa končno dokazuje, da je sposobna zagotoviti mir in stabilnost, ter delovati kot katalizator demokratizacije.**

Poleg Balkana, ne smemo pozabiti na Sredozemlje. **Nov, velik izziv združene Evrope je razviti območje miru, stabilnosti, demokracije in sodelovanja na Sredozemlju.** Samo s tesnim povezovanjem med Evropsko unijo in državami južne obale Sredozemlja bo možno zmanjšati razlike med partnericami, ojačati gospodarski razvoj vseh sodelujočih in uspešneje usmerjati priseljevanje.

Pri tem ne smemo pozabiti, da je za dosego omenjenih ciljev bistvenega pomena, da se končno **reši zgodovinski spor med izraelskim in palestinskim narodom.** Razvoj dogodkov ne dopušča pretiranega optimizma in celo “road map”, k nastanku katere je bistveno prispevala prav evropska diplomacija, sloni na trhljih tleh. Zato se mora Evropa odločiti in prevzeti bolj aktivno in kredibilno vlogo. Cilj je jasen – zagotoviti obstoj dveh držav, Izraela in Palestine, omogočiti, da bosta ti dve državi enakopravno in mirno sobivali.

Žal, izraelsko-palestinski spor ni edini na tem območju. **Stanje, ki je nastalo po napadu na Irak s strani ZDA in Velike Britanije, je povečalo nestabilnost celotnega območja.** Zato je pomembno, da se Irak vrne iračankam in iračanom, da se čim prej postavi samostojno iraško oblast, ki bo temeljila na demokratičnih načelih, torej tudi na spoštovanju vseh narodov in manjšin, ki to državo sestavljajo. OZN mora pridobiti prevladujočo vlogo, saj je po skoraj letu dni okupacije postalo jasno, da bodo sicer, vsi poskusi demokratizacije in stabilizacije zamanj. Evropska unija potrebuje demokratičen in stabilen Irak, saj bo po dokončani evropski integraciji Turčije, Irak, skupaj z Iranom in Sirijo, naš neposredni sosed.

Razprava o bodočih sosedah Evropske unije sega še dlje. **Od Rusije do Iraka in Maroka bo potrebno razviti tesne povezave** in s sosedami deliti skupen gospodarski, pravni in kulturni prostor ob zavedanju, da je to mogoče tudi brez, da bi gradili skupne politične ustanove. **Meje Evropske unije ne smejo biti točno in dokončno določene, vendar morajo predstavljati vrsto mostov, ki jo bodo še bolj približale svojim sosedam,** v duhu enakopravnosti ter institucionalne samostojnosti in neodvisnosti partnerjev.

Politika miru je politika sobivanja, dialoga in dolgoročnega sodelovanja. Evropska unija že zagovarja takšna načela, kot je dokazala s podporo Kyotskemu sporazumu, Mednarodnemu kazenskemu sodišču in kot dokazuje z enostranskim odpiranjem svojega trga državam v razvoju.

To seveda ni vse. Sedaj je na vsrtili, da pokaže, da tudi sama spoštuje Kyotski sporazum, da z Mednarodnim kazenskim sodiščem misli resno in da odpiranje svojega trga pomeni tudi ukinitvev kmetijskih subvencij, ki še vedno onemogočajo vstop drugih ponudnikov v to pomembno evropsko gospodarsko panogo.

Tudi v najhujših trenutkih je Evropa, od Velike Britanije do Luksemburga dokazala, da verjame v smiselnost mednarodnih forumov in mednarodnih organizacij. Dogodki zadnjih desetih let so pokazali, da **je reforma OZN nujna** in bo možna le, če bo Evropska unija izoblikovala skupni predlog, ob tem pa bosta Francija in Velika Britanija pripravljene sprejeti dejstvo, da se za dobro vseh morata odreči stalnemu sedežu v Varnostnem svetu, v prenovljenem organu pa naj bo, z enim glasom, prisotna Evropska unija.

Z bolj omejenih, a zaradi tega nič manj pomembnih dometom, je potrebno posodobiti tudi Severnoatlantsko zvezo. Tu je, bolj kot institucionalna, potrebna vsebinska prenova. Nato je od obdobja hladne vojne omogočila tesno sodelovanje med obema bregoma Atlantika in tako mora ostati tudi v prihodnosti. Vendar ima takšno sodelovanje perspektivo le, če bosta v njem nastopala dva samostojna in enakovredna partnerja, ki bosta spoštovala interese in potrebe drug drugega.

EVROPSKA UNIJA – DEMOKRATIČNA IN FEDERALNA

Vizija Evrope, ki jo delimo socialdemokratke in socialdemokrati, predvideva številne skupne odločitve, številne skupne – evropske – strategije.

To pa ni možno brez takšne Evropske unije, ki bo znala odločati skupaj in ki se bo, v dobro vseh državljanek in državljanov Evrope, znala odreči sebičnim nacionalnim interesom.

Evropa je kompleksno politično bitje. Gre za unijo držav in narodov, v kateri soodloča vrsta lokalnih, regionalnih, nacionalnih in evropskih institucij. Institucije, ki ne prenesejo rigidnih delitev pristojnosti in oblasti, temveč potrebujejo, po načelu subsidiarnosti, stalno in temeljito medsebojno sodelovanje in politični dialog.

Takšen dialog pa še vedno ni v protislovju s potrebo po politikah, ki morajo biti v eskluzivni evropski pristojnosti. Že obstaja vrsta področij, kjer si evropske države ne morejo zamisliti, da bi delovale deljeno in potrebujejo pristop, katerega lahko zagotovi le ustanova, ki govori z enim glasom in ki deluje z jasno dodeljenimi pristojnostmi odločanja, upravljanja in nenazadnje, vladanja. To so področja, kot je urejevanje konkurence ali sklepanje mednarodnih gospodarskih sporazumov in ni naključje, da Evropska unija dosega boljše rezultate, kot če bi države nastopale posamično.

Ne glede na omenjen uspeh je še vedno preveč področij, kjer tega skupnega pristopa močno primanjkuje – pri gospodarstvu naprimer, kjer Evropska centralna banka potrebuje enakovrednega partnerja, ki bi lahko odločal o gospodarski politiki, o razvojnih strategijah, o proračunskih smernicah. Veliko je še drugih področij, kjer je enoten pristop nujen – politika priseljevanja, pravni sistem, varovanje schengenske meje, znanstveno raziskovanje in izobraževanje ter nenazadnje zunanja in varnostna politika.

Evropske ustanove še ne odražajo naših ambicij, naše vizije. Njihov razvoj bo odvisen le od naše preudarnosti, od sposobnosti tvorjenja daljnosežnih politik do naše lastne vztrajnosti. Sposobnost ZDA, da hitro odgovorijo na slabšanje ekonomskih kazalcev ali da sledijo jasno določeni zunanjepolitični in varnostni strategiji ni odvisna od tega, da naj bi Teksas, Kalifornija, Florida in druge države uspele razviti identično vizijo reševanja gospodarskih, zunanjepolitičnih ali varnostnih vprašanj, ampak od ustavnih določil, ki predvidevajo učinkovit federalen sistem, zmožen odločati hitro in jasno. Ne pozabimo, da so tudi ZDA na začetku bile ohlapna konfederacija samostojnih držav, a so se kmalu zavedale, da je za skupno dobro potreben bolj učinkovit, a zaradi tega nič manj demokratičen, državni sistem. Skratka, da potrebujejo trdno federacijo.

Če želimo učinkovito upravljati z našim gospodarstvom, če se želimo enakovredno kosati z drugimi partnerji na mednarodnem prizorišču, če želimo sooblikovati globalno politiko, potem moramo vzpostaviti **federalni sistem, ki nam bo omogočal hitro in učinkovito odločanje**.

Če je to naš cilj potem moramo dosledno opustiti načelo soglasnega odločanja v prid večinskemu. Potem **moramo zunanjemu ministru Evropske unije dati vse potrebne pristojnosti**, ustanoviti pa moramo tudi skupne evropske obrambne sile.

To pa še ni vse. Bodimo dosledni in uvedimo evropski volilni sistem, ki bo dopuščal **evropske kandidatne liste**, preko katerih se bo prvič odločalo ne samo med nacionalnimi političnimi alternativami, temveč tudi – delno – med evropskimi.

Bodimo dosledni in **združimo naše zmogljivosti za zaščito in reševanje**, tako da jih bomo lahko učinkovito uporabljali v čedalje bolj pogostih primerih poplav, suš, požarov in drugih naravnih nesreč. In naj nas ne bo strah tem enotam dati skupno evropsko uniformo, s plavo barvo in rumenimi zvezdami.

Bodimo dosledni in ustanovimo skupno **Evropsko znanstveno fundacijo**, ki bo evropskemu znanstvenemu raziskovanju znala zagotoviti kakovost in samostojnost, primerljivi tistim, ki danes obstajata le na drugi strani Atlantika.

Bodimo dosledni in **odrečimo se nacionalnim sedežem** v Svetovni trgovinski organizaciji, v Natu, v OVSE, v OZN in njenem Varnostnem svetu ter v drugih mednarodnih organizacijah, **v prid skupnega, evropskega**.

Samo če bomo sposobni te doslednosti, si bomo takšno Evropo, kakršno smo si zamislili v naši socialdemokratski viziji, tudi zaslužili.

SOCIALNA DEMOKRACIJA, VODILNA SILA EVROPSKEGA RAZVOJA

»Združeni, lahko predlagamo močan politični subjekt, lahko vrnemo zaupanje tistim, ki z zaskrbljenjem gledajo na velike spremembe današnjega sveta, lahko uveljavimo mednarodno delovanje s človeškim obrazom. Združeni, lahko damo sodoben in inovativen odgovor krizi politike in demokracije.«

Romano Prodi, predsednik Evropske komisije

Razvoj Evropske unije je vse doslej slonil na konsenzu glavnih evropskih političnih sil. Tudi evropske komisije, ki predstavlja evropsko izvršno telo, se doslej ni sestavljalo po političnih kriterijih ne glede na to, da obstaja evropski parlament, katerega volijo vse evropske državljanke in državljani na neposrednih volitvah.

Prav je tako, kot je tudi prav, da sedaj naredimo korak naprej. **Če želimo dati evropski politiki evropski pridih, ji moramo dati tudi evropski prostor.** Zato je pomembno uvesti že omenjene evropske kandidatne liste, skozi katere bo vsaka državljanka in vsak državljan lahko stopil v neposredni stik z velikimi evropskimi političnimi alternativami – s Stranko evropskih socialdemokratov, katere sestavni del je tudi Združena lista socialnih demokratov, in z drugimi evropskimi političnimi silami.

Tudi evropska komisija mora odražati evropsko politično ravnotežje. Sprejeti moramo izziv in se odločiti, da evropskim volitvam damo novo težo tudi s tem, da bo politična večina evropskega parlamenta dejansko vplivala na sestavo, delovanje in politiko komisije – torej politiko Evrope.

V Sloveniji obstaja le ena politična sila, ki zagovarja socialdemokratsko vizijo – Združena lista socialnih demokratov. Njene članice in njeni člani pa tvorimo le del velike napredne miselnosti, na kateri socialdemokracija temelji. Zato je potrebno negovati stalni dialog z ostalimi oblikami političnega delovanja, ki vidijo svojo prostor na zmerni levici.

Kot drugje v Evropi, **mora tudi slovenska socialna demokracija razvijati stalen dialog z ostalimi političnimi silami in se z njimi soočati.** Čeprav smo socialdemokratke in socialdemokrati zaradi odprtosti in dolgoročnega značaja naše vizije prepričani, da je prav naša pot tista, ki bo zagotovila Evropi dolgotrajen, sonaraven in predvsem vsem dostopen razvoj se zavedamo, da demokracija zahteva dogovarjanje in izmenjavo političnih idej in predlogov z ostalimi političnimi alternativami, pogosto pa tudi sodelovanja in koalicije.

V Združeni listi socialnih demokratov ne skrivamo ambicije in namena postati sila, ki bo še bolj vplivno soustvarjala prihodnost Slovenije, in bo hkrati tudi pomemben sestavni del Stranke evropskih socialdemokratov. Prav preko te velike vseevropske politične stranke, ene od dveh velikih evropskih političnih sil, želimo soustvarjati prihodnost Evrope. Želimo soustvarjati svojo prihodnost.

Luka Juri

na osnovi pisma Romana Prodijskega »Evropa: sanje, izbire«

in v sodelovanju z Lidijo Mavretič, Matevžem Frangežem, Mihaelom Ciglerjem in Dejanom Levaničem